

אינסטינקטיבית, כך שהוא מתפנה להקדיש את מחשבתו לבעיה הטקטית — כיצד להתחכם לאויב, ונפגע פחות מן ה"חיכוך" של המלחמה. אולם הפרדוקס ב"מלחמה טוטאלית" הוא שדוקא האזרח הנקלט הוא הנוטל את התפקידים הטכניים ביותר שבמלאכת-חיילים — תפקידי הקצין הצוער — ומעטים סיכוייו להחשב מתאים לתפקידים הגבוהים יותר, אשר דוקא הם, מאידך גיסא, תלויים יותר בהשכלה רחבה, ראייה מקפת ועירנות מחשבה מאשר בנסיך טכני גרידא.

אימון ממושך נוטה להביא אדם לידי מומחיות בדרכי ביצוע. אולם מומחיות כזו עלולים לרכוש אותה על חשבון פוריות הרעיונות. מקוריותם וגמישותם. המלחמה היא ממלכת-הפתע, והסתגלות לבלתי-תצפוי טבעית היא יותר לצעירים.

יש להניח כי ניתן היה, בהמשך מלחמה בת ארבע שנים ומעלה, לנצל ביתר יעילות את אוצרות הכוח השכלי שבאומה. ערכו הפוטנציאלי הרב של ניצול כזה נתגלם במלחמה הקודמת, אשר בה החייל-האזרח האוסטרלי סיר ג'הן מונאש* עד הגיעו לפיקוד על בריגדה עלה אך במעט על הממוצע, אולם במידה שעלה, התבלט ביכולתו יותר ויותר. כמו כן רבת-משמעות היא העובדה מה רבים הגנרלים במלחמה-ע האחרונה אשר נכנסו לצבא כ"חיילים-לשעה" במלחמה הקודמת.

יתכן ונשכיל לפתח באורח נכון יותר את ברוכיי-הכשרון אשר בנו, אם נכיר בבהירות מה עצומה

* אחד ממציאי הצבא האוסטרלי, יהודי; על-שמו כפר-מונאש בעמק-הפר.

ההתפתחות שנתחוללה במעמדו של הקצין הצוער, ובאיוז מידה מצטמצם המרחק בין תפקידיו לבין אלה של המפקד הגבוה יותר. הכרה כזו אפשר וגם תסייע להגביר את בטחונו העצמי של הקצין הצוער ויעילותו כמנהיג.

מאחר שה"מערך המכונס" נתגלגל והיה ל"מערך פזור" — בלחץ עצמת-האש ועצמת-האוויר, — תלויה הצלחתו של צבא כיום במידה רבה בהשפעתן המצטברת של תמוטות מקומיות רבות אצל היריב. הקרב הפך לתהליך המורכב מהזדמנויות פעוטות ובנות-חלוף, אשר בדרך הטבע תלוי ניצולן יותר ויותר, בעדיפותם של המפקדים הצוערים על מתנגדיהם בטקטיקה זעירה, מאשר בעדיפותם של מצביאייהם בטקטיקה-רבתי. זאת, כמובן, פרט לדרג העליון ביותר, אשר ממנו נתבעת תבונה איסטרטגית, ואשר החלטה איסטרטגית רעה שלו יש בכוחה כדי לבטל את ערכו של יתרון טקטי.

במלים אחרות, הקרב נעשה משחק-צות רחב-מידות ביותר, ובו המנהיגים-הצוערים אינם עוד כלי-משחק אלא משחקים. המושג: — «צ'יזיקס הצמק שקול — צ'יזיקס אף ק'חם וק'פ'», * הוא מושג שעבר זמנו, והגיעה העת שנכיר הכרה שלימה את המסקנות מתמורה זאת.

המפקדים הצוערים נשאו מאז בעיקר נטל-הקרב, ועודם מוסיפים לשאת בו, אולם יומתם הנבונה, וטיפוחה של זו, הפכו עתה גורמים חיוניים להכרעה במערכה.

* קטע משירת טניסון על "הסתערות הבריגדה הקלה", אשר הפך לסיסמת המשמעת העיוורת.

ה ע ר ו ת ה מ ת ר ג ו ם

להודות, כי בהפוך עם כולו ל"עם-לוחם", נודעת חשיבות חיונית לאופן ניצולו של הנסיון האזרחי והחלוצי הגנוז באומה, לצורך המאמץ הצבאי, — וברור שבתנאינו יש לחפש דרכים רבות לניצול נסיון זה. הערותיו של לידל-הארט על זירון דרכו של החייל-האזרח בצבא נוגעות רק באחת מדרכים אלו, שיש לטפחן בתשומת לב רבה.

בעיות חייל-הקבע לעומת החייל-ה"זמני" שונות בתנאינו לחלוטין, בהתחשב עם שיטת הפעלת המלואים. אולם מאידך יש בהערותיו של לידל-הארט כדי להעמידנו על כמה בעיות בשטח הכשרת הקצין העלים והפעלתו המידית בפרוץ מלחמה — בעיות שיש להן מקום גם אצלנו.

רבי-סרן א. א.

אף כי לא כל האמור במאמר זה מתאים לתנאינו, יש ענין להביאו במלואו.

הוא מסייע להבין את התמיהה, לכאורה, כיצד מפקדינו במלחמת-השחרור, שרובם היו צעירים ביותר — ולפחות צעירים בהרבה מה"סטנדרטים" המקובלים בצבאות העל-לם — וגם הכשרתם הטקטית הצטמצמה בקורס מפקדי-המחלקות, כיצד השכילו להסתגל עד-מהרה לממדי-הקרב המתרחבים, והוכיחו את יכולת השליטה בפורמציות גדולות ותולכות.

אכן, סגל הפיקוד של צ. ה. ל. הוא מהצעירים שבעולם, אך במידה שהוא נכנס למסורת-קבע, עלולים גם אצלנו להתגבש דפוסיים ומסגרות של תנאי שרות, אשר יתנו עלולים לבלום ולחסום קצינים צעירים בהתפתחותם. כמדומה שגם המחזיק בהשקפה "צבאית" ביותר, חייב